

Nieuwsbrief

Verschijnt meerdere keren per jaar | Digitaal | 009

Een brief die lang op zich liet wachten...

HAM versie 2.0

Bijna zes jaar geleden werd ik gevraagd om toe te treden tot het bestuur van Honest Arts Movement (HAM). Op dat moment was de vereniging op sterven na dood. Ik heb dan ook even getwijfeld of dit wel iets voor mij was. Uiteindelijk trokken de rijke geschiedenis van de vereniging en het belang van de Louis Paul Boon-prijs mij over de streep.

Met een klein, gemotiveerd team van enkele bestaande bestuursleden en een aantal nieuwe, enthousiaste mensen hebben we de artistieke vereniging nieuw leven ingeblazen. Zo konden we niet alleen HAM redden van de ondergang, maar ook de toekomst van de Louis Paul Boon-prijs veiligstellen.

De afgelopen jaren hebben we laten zien dat HAM nog steeds een plaats verdient in de hedendaagse kunstwereld. Het 50-jarig jubileum van HAM, dat eind vorig jaar plaatsvond in ZEBRASTRAAT, werd enthousiast onthaald door een breed publiek. Bovendien boden we met de ontsluiting van het rijke archief inzicht in de boeiende geschiedenis van de vereniging en wierpen we ook al een blik op de toekomst. >> p.2

Na de schitterende viering van het 50-jarig bestaan van HAM en alle reflecties over het verleden die dat met zich meebracht, is binnen de bestuurskoepel de vraag naar zingeving en vernieuwing centraal komen te staan. De kunstwereld en de kunstenaars zijn in de maalstroom van de voorbije generaties fundamenteel veranderd. Waar staat HAM en de Louis Paul Boon-prijs in de huidige kunstwereld? Hoe groot is onze betrokkenheid en integratie in het kunstenbestel van vandaag?

Toen Freek Neiryndck, de laatste gedreven roerganger van HAM, stierf in 2019, was het even dramatisch stil in het bestuur. De oude generatie werkers en actieve kunstenaars waren uit de groep gestapt of terminaal ziek. Drie bestuursleden met een actieve instelling bleven over, en ik werd gevraagd voorzitter te worden. > p.2

> *vervolg p.1*>> *vervolg p.1*

Dit jaar staat in het teken van het verder vormgeven van die toekomst. De wereld verandert razendsnel, en een artistieke vereniging als HAM moet zich aanpassen aan die evoluties. Met nieuwe mensen aan boord, frisse ideeën en een andere kijk op de (kunst)wereld, staat er nu een vernieuwd bestuur klaar om HAM naar een 2.0-versie te brengen – afgestemd op deze nieuwe tijd.

Begin dit jaar heb ik aangekondigd dat ik aan het einde van het jaar zou terugtreden uit het bestuur. Ik wil me weer helemaal focussen op mijn foto-, video- en filmwerk. Terugblikkend op de afgelopen jaren, voel ik vooral trots op wat we samen hebben bereikt. Voor mij persoonlijk was deze periode een boeiend en verrijkend avontuur. Ik heb niet alleen mijn blik op de kunstwereld verbreed, maar ook interessante mensen leren kennen en nieuwe deuren zien opengaan.

Binnen HAM was ik verantwoordelijk voor het grafische en videografische luik, de mede-organisatie van de artistieke activiteiten en de uitreikingen van de Louis Paul Boon-prijs. Daarnaast nam ik ook de redactie en vormgeving van de nieuwsbrief op mij.

Met deze nieuwsbrief neem ik afscheid van HAM. Het was een eer om deel uit te maken van deze bijzondere vereniging.

Ron Chiers

Toen ik 10 jaar geleden in het bestuur van HAM kwam, was dat uit nieuwsgierigheid en uit interesse voor kennismaking met andere kunstenaars. Als Aalstenaar was Boon mij al langer bekend, en ik had hem ook leren kennen en gesprekken met hem gehad over kunst en literatuur. Ik was dus wel gemotiveerd om het bestuur van HAM op te nemen, maar dat werd al snel een andere uitdaging.

Langzaam, en dankzij de inzet van vrienden en overtuigde medewerkers, kwamen wij tot een nieuw bestuur: een nieuw secretariaat, een nieuwe penningmeester, een herwerkte website, de opstart van een nieuwsbrief, en actieve kunstenaars uit verschillende disciplines. Daarnaast zorgden we voor de aanpassing van de vzw-statuten aan de vernieuwde wetgeving van 1 januari 2024.

De realisatie van de L.P. Boon-prijs voor Jan De Wilde (2018), Peter Holvoet-Hanssen (2019) en, na corona, voor Carmen De Vos (2022) en Delphine Lecompte (2023) zette de vereniging weer in volle gloed. Wij kregen in 2022 de tentoonstellingsruimte en de tuin van het Hof van Ryhove tijdens de Gentse Feesten in handen en bouwden een schitterende HAM-tentoonstelling. De viering van het 50-jarig bestaan met een programma dat, met de verschillende onderdelen, de aspecten van een gevarieerde kunstvereniging aan een breed publiek liet meebeleven.

Professor Rik Pinxten, die ondertussen tot de groep is toegetreden, heeft een nieuw manifest geschreven en het nieuwe frame ligt klaar voor verdere uitwerking en uitbouw. Een aantal mensen werd gecontacteerd en geconfronteerd met de huidige stand van zaken.

Ondertussen word ik 81 jaar en problemen met mijn gezondheid verplichten mij om mijn taak als voorzitter neer te leggen. Hierbij betuig ik mijn grote dank voor de primordiale steun, de hulp en de vriendschap die ik al die jaren van de Stichting Liedts-Meesen en vele medewerkers mocht ontvangen.

Erik Matthys

30 Nov
t.e.m.
10 Dec

ZEBRA
STRAAT

50 jaar HAM
30 nov - 10 dec 2023
Een impressie

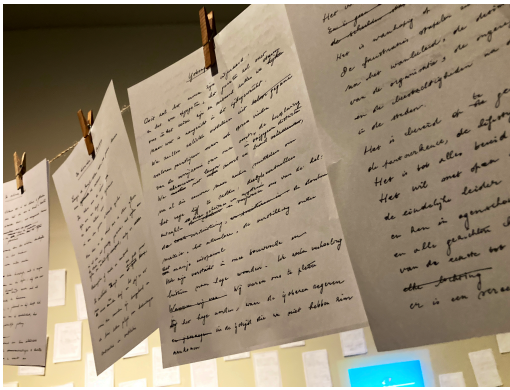

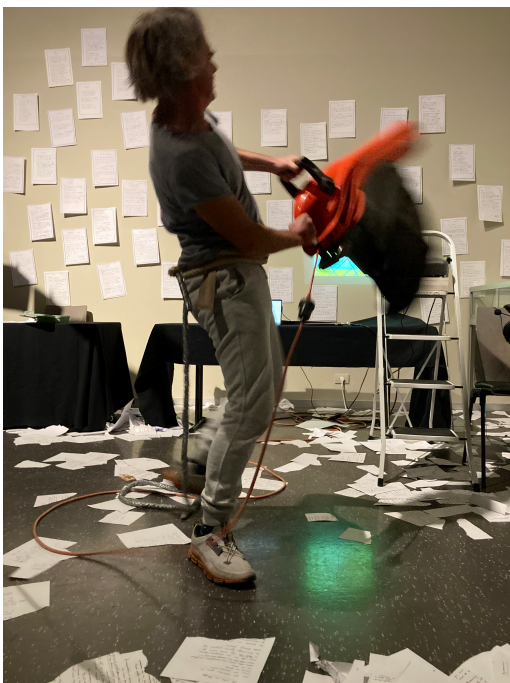
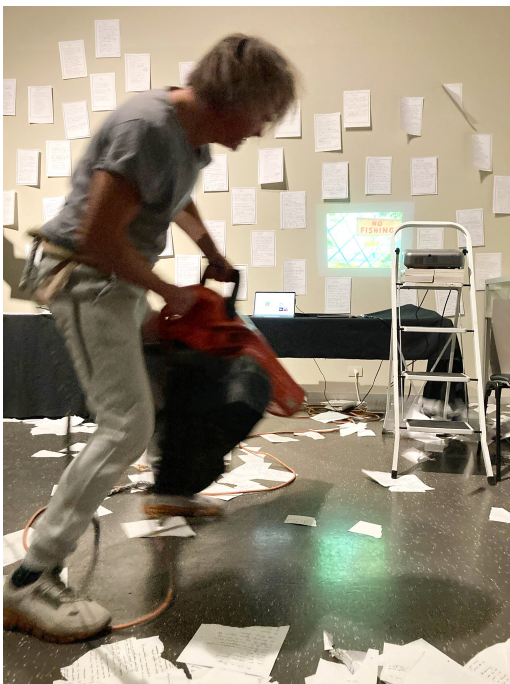
Video's (klik op de titels hieronder)

Carmen De Vos - Fenomenale Androteek (opening HAM50)

Lofrede van Herman Brusselmans voor Delphine Lecompte

*Een poëtische observatie
van een performance van
Frederik Lucien De Laere*

De muizenissen van de dichter

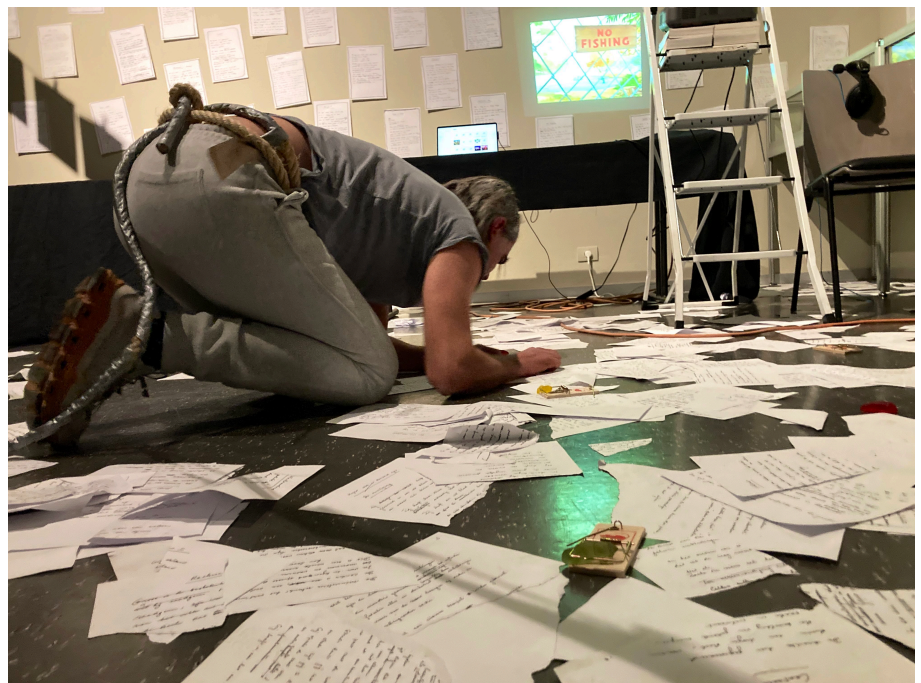
in het holst van de nacht, het gepiep van muizen.
een zeer lange staart slingert vanonder een bureau.
verkleed als muis, sluipt de dichter tevoorschijn.
wat hij zoekt is een vergeetzak geworden met een gaatje.

hij verzamelt muizenstrontjes, chocoladekorrels op boterham en
verknipte tekstpuzzels; ook nog: dode knoken als verdroogde rozen
van een vorig boek, tussen sneeuw en vis het slijk der aarde.
het is hier te fris voor schaamrood. rechtop stappend naar schrijftafel
blijkt hij naar zijn publiek, een wachtzaal met volgnummers.

samen luisteren we naar het krassen van zijn pen, fluweel in onze oren
hij lacht naar zijn publiek, want populair nog net niet als populieren.
verzin ze maar, daagt hij uit, die invallen en prachtige verzen
ik hang ze te drogen aan een koord of muur

een muis als dichter, ingenieus of woke
verklaart de oorlog aan papier
blaast dolgedraaid met sniper, alle snippers te lijf en in het rond:
een Bundel in Wording.

Nicole Ledegen

*Ik heb niemand gekend,
en niemand kent mij -
het unieke dichterschap
van Jotie T'Hooft*

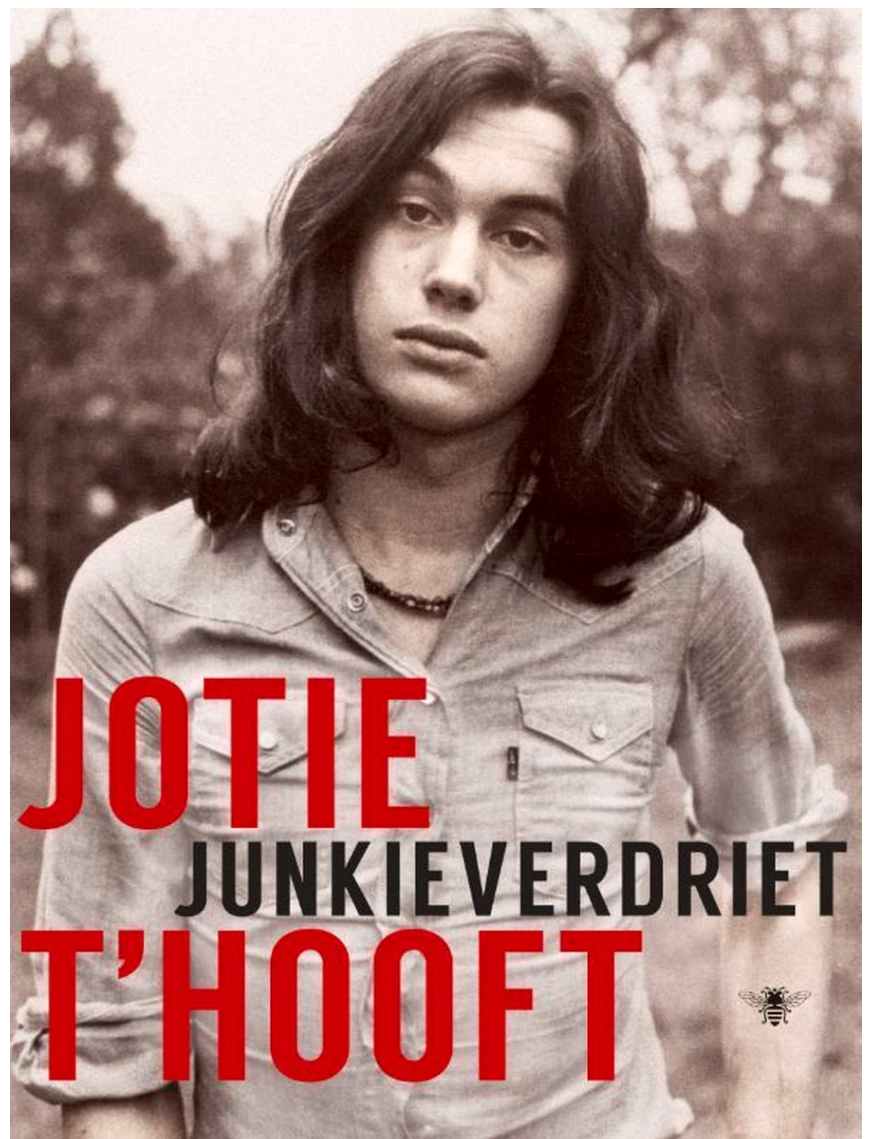
Ik was een jonge twintiger toen ik voor het eerst in aanraking kwam met de poëzie van *Jotie T'Hooft* en werd meteen geraakt door de authenticiteit en directheid van de gedichten, op een of andere manier werd ik rechtstreeks aangesproken, was er een vorm van herkenning, en trof het mij dat de dichter een hele wereld kon oproepen in zijn gebalde en volmaakte gedichten. De bundels *Schreeuwlandschap*, *Junkieverdriet*, *De laatste gedichten* en *Poezebeest* van T'Hooft bevatten gedichten die eerder klassiek kunnen genoemd worden wat de vorm betreft, maar op hun manier toch fris en vernieuwend zijn in hun zeggingskracht en eerlijkheid. Wat de dichter zegt is gemeend, hij schrijft uit pure noodzaak, zijn woorden komen echt binnen. Op de achterflap van zijn tweede bundel '*Junkieverdriet*' staat het volgende te lezen: "Dit is de tweede bundel van een jong en merkwaardig dichter, die er plots was, eigenzinnig, onmodisch, verrassend, aangrijpend, gedreven, afgetekend".

De poëzie van Jotie T'Hooft heeft ook een mythische kant, het is een mysterie hoe de dichter op zeer jonge leeftijd zo'n maturiteit bezat, het lijkt soms alsof een hogere instantie tot ons spreekt en de

dichter als medium fungeert. Ongetwijfeld speelt het druggebruik van de dichter hier een rol, hij was een junkie maar niet de typische verslaafde: hij experimenteerde volop met drugs om een hogere staat van bewustzijn, een geestesverruiming te bereiken. De dichter kon tevens op jonge leeftijd in verschillende opzichten als vroegrijp worden beschouwd, en wordt ook wel gezien als een 'wonderkind', die in zijn tienerjaren klassiekers uit de wereldliteratuur las en beschikte over een encyclopedische (pop)muziekkennis.

De populariteit van Jotie T'Hooft blijft, hij is geen 'vergeten' dichter, hij is 'cult', dit heeft te maken met zijn imago als getormenteerde en jonggestorven dichter en wordt vaak vergeleken met romantische dichters als Rimbaud, Baudelaire, Keats maar ook met rockiconen. De angelieke dandy wordt wel eens de 'Jim Morrison' van de Vlaamse literatuur genoemd, er zijn ook parallellen met bijvoorbeeld Kurt Cobain

> p.8

> *vervolg p.7*

of Amy Winehouse. Anderzijds overleeft hij mijns inziens ook via de intrinsieke literaire kwaliteit van zijn werk, de gedichten zijn tijdloos, spreken ook nog steeds jongeren aan. Hij is niet enkel de spreekbuis van zijn generatie maar ook van daaropvolgende generaties, het romantische levensgevoel is immers van alle tijden: het zich onbegrepen voelen, de moeilijke omgang met de druk in de prestatie- en consumptiemaatschappij, de zoektocht naar een diepere zin en waarheid in de banaliteit en de waan van elke dag.

Een constante in het werk van T'Hooft is de preoccupatie en fascinatie voor de dood alsook het doodsverlangen. De dood is de enige maatstaf waaraan het leven kan worden afgemeten, in de woorden van Apple-goeroe Steve Jobs: "Remembering that I'll be dead soon is the most important tool I've ever encountered to help me make the big choices in life. Because almost everything — all external expectations, all pride, all fear of embarrassment or failure - these things just fall away in the face of death, leaving only what is truly important."

Jotie T'Hooft zag de dood als een soort bekroning, een catharsis, iets om naar toe te leven, een ultieme ontsnapping ook en (zoals eerder naar gerefereerd) een andere staat van (bewust)zijn. "In mij is onstuitbaar de doodsbloem ontloken" is de titel van een heruitgave van een selectie van T'Hoofts werk en een regel uit het gedicht 'Schuldbekentenis'. Ook

het bij uitstek romantisch thema van de eenzaamheid van de kunstenaar, het altijd afgewend zijn, het gevoel nergens thuis te horen zien we steeds terugkeren. De dichter is zoals 'het monster van Frankenstein' een wezen dat hier niet thuishoort, een alien, een outcast die verstoten, bespot, weggehoond wordt.

Jotie T'Hooft wordt terecht tot de romantische traditie gerekend, maar is een volstrekt unieke stem en bekleedt nog steeds een uitzonderlijke positie in het Nederlandstalige poëzielandschap.

Frederik Lucien De Laere

Het monster van Frankenstein

Geen duisternis is hem diep genoeg

En waterspiegels ontwijkt hij wankelend

Bang voor zijn bijengeroofd gezicht

Waarachter geleende hersens zoemen:

Wat mij wakkerhoudt weet geen mens,

Geen moeder wiegde mij want mijn vader

Was een wild vuur dat mij kortstondig

Verkrampde. Tussen koningskaars en hoefblad

Lig ik wakker in de nacht, nat in de dag

Die mij slordige woorden wekt in de mond

- van wie, de tanden, mijn huid, mijn hijgen?

Menselijke warmte heeft mij nodeloos verbrand.

uit 'Junkieverdriet', Jotie T'Hooft

met dank aan Ingrid Weverbergh

HAM:

Van verleden naar toekomst

Louis Paul Boon was een bijzonder gevoelig en oprecht schrijver, wat hem ertoe bracht om samen met enkele kompanen het genootschap Honest Arts Movement (HAM) op te richten. Kunst moet eerlijk zijn en, in het beste geval, bijdragen aan rechtvaardigheid in de wereld. Dat is een halve eeuw geleden, ongeveer tegelijkertijd met de oprichting van de Arkprijs van het Vrije Woord in Antwerpen, in en rond galerie De Zwarte Panter. Bij deze laatste beweging was de reflex gericht op het tegengaan van nieuwe trends in boekverbod en de vervolging van moreel of politiek ongewenste kunst. HAM bewoog zich in dezelfde geest, maar wilde bovendien aanmoedigen om vrij en eerlijk te zoeken via artistieke expressie.

Vandaag blijft die alertheid onmiskenbaar belangrijk. In de praktijk zie ik echter twee trends in de maatschappij die ons, de leden van HAM, dringend uitnodigen om onze blik op de wereld, en daarmee onze inzet, aan te passen.

Aan de ene kant is de samenleving waarin we leven fundamenteel veranderd doordat zij veel diverser is geworden. De voorbije decennia is de bevolking, vooral in de steden, cultureel gemengd geraakt. Om Gent als voorbeeld te nemen: met ongeveer een kwart miljoen inwoners telt de stad nu enkele tienduizenden mensen afkomstig uit alle EU-landen, en daarnaast mensen met achtergronden uit maar liefst 157 verschillende niet-Europese landen. Dat was ten tijde van de oprichting van HAM en de Louis Paul

Boon-prijs niet het geval. Die diversiteit heeft geleid tot een ander artistiek landschap, met nieuwe creatieve uitingen die thema's als discriminatie, esthetica en politiek op een andere manier benaderen.

Aan de andere kant zien we dat, na enkele decennia van toenemende welvaart (vooral les trente glorieuses van ca. 1950-1980), in de huidige hyper-geïndividualiseerde samenleving xenofobie, vreemdelingenhaat en traditionalisme rondom een vermeende eigen identiteit toenemen. Denk hierbij aan canonmanifesten en de 'vervlaamsing' van een sterk consumentistisch cultuuraanbod. Er waait een behoudsgezinde tot rechts-reactionaire wind door de culturele wereld.

In dit klimaat krijgt de markt een steeds grotere rol in het bepalen van wat als ideaal voor kunstontwikkeling geldt. Voor HAM moet dit aanvoelen als een pijl recht in het hart. Kunstenaars zoeken in deze cultureel-politieke context naar nieuwe wegen. Tegelijkertijd wordt een bewust en kritisch onderzoek naar wat 'eerlijk' en 'rechtvaardig' vandaag de dag betekent, belangrijker dan ooit.

Door veranderingen in het aanbod en de vormgeving van kunst (denk bijvoorbeeld aan de invloed van AI) is het cruciaal dat HAM zijn focus op individuele kunstenaars aanvult. Dit zal ons helpen om de kritische beweging te blijven stuw en voort te zetten. Ik denk dat we partners moeten zoeken in de groeiende groep van nieuwe kunstenaarscollectieven en -initiatieven om een meer hedendaagse invulling te geven aan wat 'honest' nu betekent.

Daarom pleit ik ervoor dat we vanuit ons waardevolle en noodzakelijke streven samenwerkingen aangaan met collectieven en culturele organisaties in Vlaanderen en Brussel. Zo kunnen we relevant blijven in de huidige ontwikkelingen. Onze inzet is meer dan ooit nodig. Tegelijkertijd moeten onze focus en vermoedelijk ook onze werkwijze worden bijgesteld.

Rik Pinxten, bestuurslid HAM

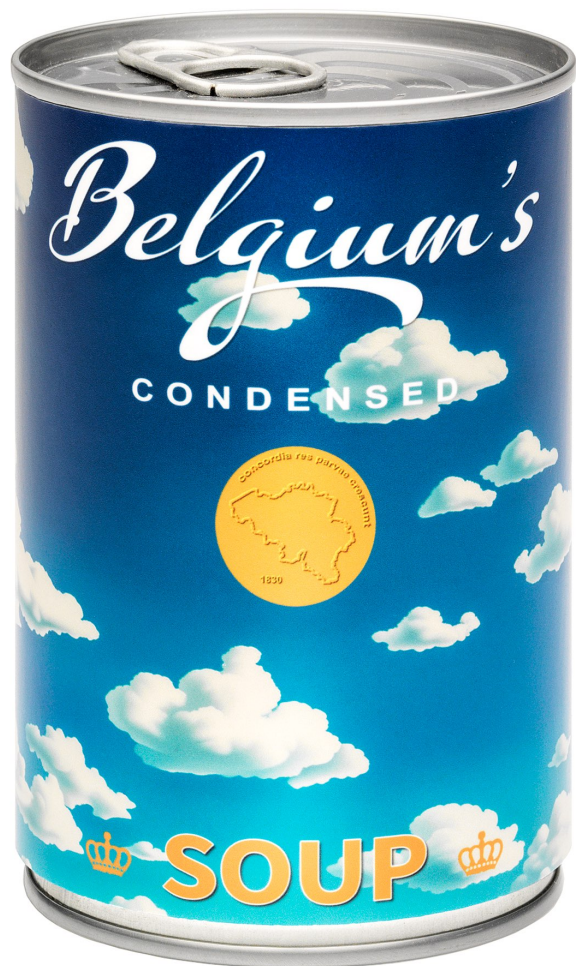

Het **surrealisme** ontstond in 1924 als een literaire stroming en vond al snel zijn weg naar de beeldende kunsten. Honderd jaar later is het nog steeds een springlevende kunstvorm.

In België wordt surrealisme vaak geassocieerd met René Magritte en Paul Delvaux. Toch lijken onze politici minstens even bedreven in het scheppen van een werkelijkheid die niet bestaat.

In de reeks 'Belgian Soup Cans':
B 2024

© Ron Chiers

ZEBRA STRAAT

Redactie nieuwsbrief
Ron Chiers
Erik Matthys
Frederik Lucien De Laere
Nicole Ledegen
Secretariaat
Roos De Brouwere

Fotocredits
Hans de Greve
Lyes Matthys
Ron Chiers
Norbert Maes

PrinsessenBoontje

Waterkant

*De zon liep door mijn hand
- ik was gezeten aan de waterkant -
en in haar schaduw scherp
zag ik een kleine kever rood
de pootjes geheven in een zachte dood
- bijna -
want bij het keren van de nood
ontvlood hem ook de dood
of het eeuwig leven.*

Eric Matthys